

Interviu cu Victoria Cujba, Șefa Inspectoratului Control Financiar de Stat, despre agenda de lucru, realizări în 2025 și priorități pentru 2026

Doamna Cujba, atestăm că Inspectoratul Control Financiar de Stat promovează intens abordarea privind creșterea rolului controlului financiar și prevenirii fraudelor financiare în contextul aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

Victoria Cujba: Da, într-adevăr, eu foarte ferm cred că procesul de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, în primul rând, vizează modul în care funcționează instituțiile statului și cum sunt cheltuiți banii publici. Din această perspectivă, vreau să accentuez importanța și responsabilitatea mandatului Inspectoratului Control Financiar de Stat, în calitate de autoritate administrativă din subordinea Ministerului Finanțelor, care exercită prerogativă publică de control financiar al fondurilor publice.

În baza rezultatelor ICFS pentru anul 2025, conchidem că activitățile au fost focalizate pe entități și domenii de gestionare a finanțelor și patrimoniului public cu grad înalt de risc sau, cel puțin, așa menționați de fiecare dată când sunteți întrebată. Ce puteți reitera în acest sens?

Victoria Cujba: Echipa ICFS are o misiune de mare responsabilitate de a identifica și a efectua țintit inspectările financiare, ca să reușim a acoperi cu resursele limitate de care dispunem, cel mai relevant segment de entități. Respectiv, pentru a stabili și a aproba în modul corespunzător agenda de lucru pentru inspectări financiare, noi urmăm strict anumite proceduri, efectuăm analize prin prisma riscurilor identificate, avem la bază norme metodologice clare care ne ajută să prioritizăm intervențiile noastre.

Responsabilii ICFS analizează cheltuielile publice și datele privind gestionarea patrimoniului public, evaluăm informația din bazele de date și sistemele informaționale conexe, iar pentru o abordare integrată, urmărim identificarea eventualelor iregularități și fraude semnalate nemijlocit prin intermediul petițiilor și altor sesizări, inclusiv a organelor de drept.

Totodată, agenda de lucru a ICFS, indiferent de programul stabilit, se adaptează în momentul când avem solicitări din partea Prim-ministrului, Ministrului Finanțelor, astfel ca să acționăm prompt, derulând inspecțiile financiare tematice sau complexe suplimentare.

Spre exemplu, pe parcursul anului 2025, Inspectoratul a efectuat în total 264 inspecții financiare, dintre care 68 inspecții (25,7%) suplimentar la programele semestriale de activitate, inclusiv 17 la solicitarea Prim-ministrului; 14 la solicitarea Ministrului Finanțelor; 37 în baza rapoartelor privind controalele de conformitate.

Cu referire la domeniile supuse inspecțiilor financiare, în anul 2025 avem efectuate 91 inspecții la entități din domeniul antreprenoriat; 40 – la entități din domeniul finanțelor publice locale; 48 – la entități din domeniul ocrotirii sănătății și protecției sociale; 43 – la entități din domeniul învățământ, cultură, știință și sport; 15 – la entități beneficiare de fonduri externe; 27 – entități din alte domenii (ordine publică, justiție, apărare etc.).

Urmare inspecțiilor, în scopul sporirii responsabilității persoanelor cu funcție de răspundere pentru gestionarea și evidența conformă a finanțelor publice și a patrimoniului public, au fost emise și înaintate 204 prescripții cu privire la lichidarea iregularităților constatate. Concomitent, pentru întreprinderea măsurilor de rigoare în baza rezultatelor inspecțiilor efectuate, materialele au fost transmise și ministerelor relevante, Agenției Proprietății Publice, autoritățile publice centrale și/sau locale, oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, precum și altor instituții interesate, în limita competențelor.

Volumul mijloacelor financiare inspectate pe parcursul anului 2025 a constituit peste 78 miliarde lei.

În rezultatul inspecțiilor financiare efectuate au fost constatate iregularități ce derivă din nivelul scăzut al responsabilității manageriale și insuficiența procedurilor de control intern privind asigurarea managementului financiar corespunzător, în consecință fiind comise încălcări estimate în cuantum total de peste 754 milioane lei, dintre care peste 220 milioane lei – sume recuperabile; 383 milioane lei – sume nerecuperabile; 28,5

milioane lei – creanțe cu termen de prescripție expirat; 2,0 milioane lei – datorii cu termen de prescripție expirat; 120,2 milioane lei – valori materiale/nemateriale și mijloace bănești neînregistrate în evidența contabilă.

Toate datele statistice, indicatorii de rezultat a activității ICFS pentru anul 2025 le găsiți în Raportul anual, plasat pe pagina oficială a Inspectoratului:

<https://icfs.gov.md/ro/rapoarte> și, concomitent pe rețele sociale

<https://www.facebook.com/profile.php?id=61562562351594> .

Pe marginea Prescripțiilor și cerințelor înaintate aveți divergențe de opinii cu entitățile inspectate?

Victoria Cujba: Cum fără divergențe și litigii, așa este specificul activității noastre. Noi deja suntem imuni la anumite reacții și la o doză de ofensivă a unor reprezentanți care sunt vizați în cazuri de gestionare neconformă a bunurilor publice, pe care nu i-am putea califica de bună-credință și care își pot permite diferite metode de atac a instituției, colectivului sau individual. Desigur, avem și cazuri când ne confruntăm cu ambiguități de interpretare a cadrului normativ aplicabil în cadrul inspectărilor financiare, avem situații divergente de opinii, avem contraziceri, provocări de diversă natură, care se impun a fi soluționate pe cale judiciară. De exemplu, în perioada anului 2025, fiind atrași în litigii administrative, civile, contravenționale și de acces la informație, reprezentanții Inspectoratului Control Financiar de Stat au participat la 382 ședințe de judecată. La finele anului 2025 Inspectoratul avea în procedură de examinare 681 dosare/cereri prealabile, dintre care 57 vizează activitatea perioadei anului 2025. La acest subiect, aș scoate în evidență faptul că rata de câștig a cauzelor în judecată este de peste 97%, raportate la cauzele aflate pe rol. Or, acest fapt denotă un nivel înalt de profesionalism a echipei ICFS și noi, fiind la straja banului public, ne străduim cu toată dedicația să răspundem sarcinilor stabilite și angajamentelor în calitate de autoritate administrativă sub egida Ministerului Finanțelor.

Am atras atenția că prin intermediul ICFS, Ministerul Finanțelor este responsabil de controlul fondurilor de asistență externă, fondurilor europene. Ce concluzii aveți în timp, după efectuarea în practică a controalelor financiare la autoritățile, instituțiile care beneficiază de proiecte externe?

Victoria Cujba: Analizând greșelile admise de autoritățile și instituțiile publice, beneficiarii locali a proiectelor de asistență externă, la partea ce ține de verificarea eligibilității cheltuielilor, putem scoate în evidență că, în anumite cazuri, sunt

interpretate diferit prevederile cadrului legislativ european, în coroborare cu cadrul național.

Greșelile care sunt în vizorul ICFS în cadrul gestionării fondurilor de asistență externă, pot fi, spre exemplu, pe segmentul conflictele de interese și incompatibilități (implicarea persoanelor aflate în conflict de interese în procesul de achiziție sau de evaluare; lipsa declarațiilor de imparțialitate sau completarea formală a acestora). Alt segment complex: nerespectarea legislației în domeniul achizițiilor publice (aplicarea incorectă a procedurilor de achiziție; divizarea artificială a contractelor pentru evitarea pragurilor legale; criteriile de calificare sau de evaluare restrictive sau discriminatorii). Constatăm și cheltuieli neeligibile atribuite proiectelor, inclusiv pentru remunerarea muncii (inclusiv pentru rambursarea a unor cheltuieli care nu respectă condițiile de eligibilitate; cheltuieli neeligibile pentru remunerarea muncii, determinate de pierderile din diferențele de curs valutar apărute între momentul efectuării plății și momentul raportării cheltuielilor; decontarea unor cheltuieli efectuate în afara perioadei de eligibilitate; lipsa documentelor justificative corespunzătoare). De asemenea, avem în vizor deficiențe în implementarea și monitorizarea proiectelor, precum întâzieri nejustificate în realizarea activităților. La capitolul nerespectarea obligațiilor de informare și publicitate, constatăm în anumite cazuri lipsa elementelor de vizibilitate ale finanțării europene; nerespectarea cerințelor privind informarea publicului și a beneficiarilor ș.a.

Când vorbiți de supravegherea bugetară, ce concret puteți reliefa?

Supravegherea bugetară se efectuează la solicitarea Ministerului Finanțelor și are drept scop evaluarea proceselor de planificare, gestionare și executare a mijloacelor bugetare, inclusiv din perspectiva îndeplinirii indicatorilor de performanță. Pentru anul 2026 , avem planificate câteva exerciții de supraveghere bugetară (Ministerul Afacerilor Interne și instituțiile beneficiare de alocații bugetare, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, instituțiile publice Agenția de Investiții, Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (ODA) ș.a.). Această verificare se efectuează din oficiu, în baza accesului la bazele de date informaționale, complementar cu acțiuni autorizate de control al documentelor la fața locului.

Aferent activității de supraveghere bugetară, pe parcursul anului 2025 aceasta a avut un caracter preponderent de cercetare, analiză și consolidare a cadrului instituțional și

funcțional, în vederea operaționalizării funcției respective în cadrul Inspectoratului. În acest context, principala acțiune realizată de către Inspectorat a constat în elaborarea și aprobarea Normelor metodologice privind activitatea de supraveghere bugetară a Inspectoratului, aprobate prin Ordinul Ministerului Finanțelor, document care stabilește cadrul normativ și procedural de exercitare a acestei funcții. Totodată, prin asigurarea comunicării și colaborării externe cu instituțiile relevante, a fost facilitat accesul angajaților Inspectoratului, cu rol de „auditor”, la Sistemele Informaționale „Planificarea Bugetului” și „Raportarea financiară a autorităților/instituțiilor bugetare”. Această realizare constituie o premisă esențială pentru desfășurarea activităților de analiză și monitorizare bugetară în perioada următoare.

Ce considerați foarte important și necesar să cunoască societatea despre activitățile Inspectoratului Control Financiar de Stat și contribuția instituției în procesul de integrare în spațiul european?

Victoria Cujba: În anul 2025, la inițiativa Guvernului, sub egida Ministerului Finanțelor, pe platforma Inspectoratului Control Financiar de Stat, a fost creat Sistemul Național Antifraudă, care este un element esențial, obligatoriu pentru avansarea în procesul de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Statul nostru primește sprijin financiar substanțial din fondurile europene și, mai mult decât atât, s-au deschis noi oportunități și perspective de accesare și atragere a asistenței externe. În contextul în care Republica Moldova primește sprijin financiar substanțial din Uniunea Europeană pentru a-și consolida economia, moderniza instituțiile, îmbunătăți calitatea serviciilor publice, este imperios necesar să fim pregătiți să protejăm interesele financiare ale statului nostru și ale Uniunii Europene.

La modul practic, spuneți-ne, vă rugăm, cum funcționează sistemul antifraudă?

Victoria Cujba: Pornim de la faptul că Inspectoratul Control Financiar de Stat, cu începere din luna mai 2025, din momentul adoptării Hotărârii Guvernului privind crearea Sistemului Național Antifraudă și a Rețelei Antifraudă, a devenit platforma Unității Naționale Antifraudă și punctul de contact cu OLAF (Oficiul European de Luptă Antifraudă). Ministererele și autoritățile guvernamentale, Cancelaria de Stat, organele sistemului Procuraturii, Centrul Național Anticorupție, Curtea de Conturi, Banca Națională a Moldovei, Serviciul Fiscal de Stat, Serviciul Vamal, Agenția Achiziții Publice,

Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Autoritatea Națională de Integritate, Inspectoratul General al Poliției, Serviciul Tehnologii Informaționale al MAI, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră – toate autoritățile publice și entitățile vizate sunt responsabile să asigure schimbul prompt de informații, pentru a depista rapid orice suspiciune de fraudă financiară și a acționa coordonat pentru protejarea fondurilor publice, fondurile europene și de asistență externă.

Ce s-a întreprins ca Unitatea Antifraudă din cadrul ICFS să devină funcțională?

Victoria Cujba: În primul rând, pe parcursul anului 2025, a fost consolidat cadrul normativ aferent activității de coordonare antifraudă, prin actualizarea și completarea legislației naționale relevante. Modificările înaintate au vizat, inclusiv întărirea răspunderii penale pentru fraudele împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene și desemnarea Inspectoratului ca organ de constatare pentru anumite infracțiuni ce vizează fondurile UE.

În particular, ne referim la constatarea utilizării în alte scopuri a mijloacelor din fonduri externe; obținerea frauduloasă a mijloacelor din fonduri externe (prin folosirea sau prezentarea de declarații ori documente false, incorecte sau incomplete, precum și neprezentarea cu bună știință a unor informații cerute potrivit prevederilor legale pentru obținerea de fonduri, dacă fapta a avut ca rezultat obținerea frauduloasă a mijloacelor din fonduri externe; delapidarea de mijloace din fonduri externe, adică sustragerea sau dispunerea ilegală de mijloace din fonduri externe.

Un aspect esențial pentru buna funcționare a Unității Antifraudă vizează capacitățile profesionale, instruirea continuă, asigurarea accesului la expertiză avansată specifică domeniului, schimbul de bune practici și buna cooperare interinstituțională.

Pentru că suntem în primul trimestru al anului 2026, vă rugăm să punctați din prioritățile pe care ICFS își va concentra eforturile în următoarea perioadă.

Victoria Cujba: În primul rând vreau să remarc că de la prima discuție cu Ministrul Finanțelor, Andrian GAVRILIȚĂ, am setat în agenda noastră de lucru pe termen imediat și mediu, prioritatea de modernizare a metodelor de inspectare financiară prin aplicarea soluțiilor tehnologice și digitalizarea proceselor, cu tranzitarea graduală de la proiect-pilot la procese operaționale noi, în măsura încadrării în prevederi/modificări normative.

De asemenea, ne vom axa pe consolidarea capacităților instituționale analitice și de identificare a riscurilor financiare, de valorificare a datelor disponibile în sistemele informaționale, pentru exercițiile de control financiar a fondurilor publice și de asistență externă.

Mult succes, perseverență și realizări ambițioase întregii echipe a Inspectoratului Control Financiar de Stat.

Victoria Cujba: Mulțumim mult și vreau să reconfirm că suntem onorați să contribuim la protejarea intereselor financiare ale statului nostru și să activăm cot la cot cu echipa profesionistă a Ministerului Finanțelor.

Serviciul comunicare, februarie 2026